

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

KOM(93) 532 endelig udg.

Bruxelles, den 10. november 1993

Kommissionens
meddelelse om anvendelsen af sprog
ved markedsføring af fødevarer efter
"Peeters"-dommen

Kommissionens
meddelelse om anvendelsen af sprog
ved markedsføring af levnedsmidler efter
"Peeters"-dommen

A. Indledning

1. Denne meddelelse følger efter meddelelser om fri bevægelighed for levnedsmidler inden for Fællesskabet⁽¹⁾.
2. På grund af sprogbrugsproblemet betydning for markedsføringen af levnedsmidler anser Kommissionen det for formålstjenligt at minde om, hvilke principper der skal anvendes på dette område i henhold til EF-Traktatens artikel 30 og følgende, der stadfæster princippet om varernes frie bevægelighed – som fortolket af EF-Domstolen – og ifølge artikel 14 i Rådets direktiv 79/112/EØF af 18. december 1978 om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning og mærkning af om præsentationsmåder for levnedsmidler bestemt til den endelige forbruger samt reklamer for sådanne levnedsmidler⁽²⁾.
3. I denne meddelelse forstås ved mærkning: "angivelser, oplysninger, fabriks- eller varemærker, billeder eller symboler, som vedrører et levnedsmiddel, og som er anført på emballager, dokumenter, skilte, etiketter eller halsetiketter af enhver art, der ledsager eller henviser til dette levnedsmiddel" (artikel 1, stk. 3, litra a), i direktiv 79/112/EØF.
4. Det skal ligeledes præciseres, at der i artikel 3, stk. 5, i forordning (EØF) nr. 2392/89 af 24. juli 1989 om fastsættelse af almindelige regler for betegnelse og præsentation af vin og druemost⁽³⁾ er fastsat specifikke betingelser for anvendelsen af sprog ved mærkning af vin og druemost.

(1) EFT C 271 af 24.10.1989, s. 3.

(2) Denne meddelelse omfatter ikke information agere med henblik på at sikre disse tilfredsstillende hygiejne- og sikkerhedsvilkår på arbejdsstedet, idet der gælder specifikke EF-regler herfor.

(3) EFT L 232 af 9.8.1989, s. 13.

B. Problematikken og principperne: betydningen af en vurdering i lyset af fællesskabsretten

5. Der er mange nationale forskrifter, som kræver, at visse oplysninger, der anbringes på et levnedsmiddel, skal være affattet på, eller oversat til det eller de nationale sprog i markedsføringslandet.
6. Selv om en sådan forpligtelse gælder uden forskelsbehandling for såvel på indenlandske, som importerede varer, kan den skabe hindringer for samhandelen i EF i og med, at en producent, der er etableret i et andet EF-land, er nødt til at anbringe en ad hoc-mærkning alt efter markedsføringslandet eller også at oversætte de dokumenter, der ledsager varen.
7. En sådan forpligtelse kan forårsage supplerende omkostninger for de erhvervsdrivende, men er dog i princippet berettiget, når det drejer sig om at beskytte den endelige forbruger ved at oplyse denne om produktets art, sammensætning, anvendelsesbetingelser og garanti.
8. Der skal her skelnes mellem to forskellige tilfælde alt efter, om de pågældende produkter er bestemt til salg i uforandret stand til forbrugerne eller ej. I første tilfælde skal de nationale forskrifter vurderes i lyset af artikel 14 i direktiv 79/112/EØF og artikel 30 i EØF-traktaten; i det andet tilfælde gælder kun traktatens artikel 30.
9. Er et levnedsmiddel ikke bestemt til at blive udleveret i uforandret stand, er det enten fordi det skal videreforarbejdes, f.eks. når det drejer sig om et mellemprodukt bestemt til levnedsmiddelindustrien, eller fordi en behandling af produktet enten er nødvendig eller forudset af den erhvervsdrivende, som modtager det end henblik på markedsføring. Dette er navnlig tilfældet, når pakningen af produktet skal ændres eller ikke egner sig til salg til den endelige forbruger (her tænkes f.eks. på produkter, som leveres i løs vægt på stadler forud for salget til de endelige forbrugere). Det samme er tilfældet, når de erhvervsdrivende ønsker eller i henhold til kontraktlige eller retlige forpligtelser er tvunget til at ændre, supplere eller korrigere mærkningen af et produkt. En sådan situation foreligger navnlig, når en erhvervsdrivende markedsfører et levnedsmiddel med oprindelse i en anden medlemsstat, som er lidt eller slet ikke kendt af forbrugerne i importlandet, og ønsker at fremme salget gennem en særlig mærkning, som er bedre tilpasset de sociokulturelle vilkår på det pågældende marked.

10. Disse to tilfælde gennemgås særskilt: under C behandles levnedsmidler, som ikke kan sælges i uforandret stand til den endelige forbruger, og for hvilke EØF-traktatens artikel 30 gælder; under D behandles levnedsmidler, der er bestemt til at sælges i uforandret stand til den endelige forbruger, og som omfattes af artikel 14 i direktiv 79/112/EØF, som fortolket i lyset af traktatens artikel 30.

C. EØF-traktatens artikel 30

11. For så vidt angår første tilfælde, dvs. handelstransaktioner mellem producenter, importører, grosserer og detailhandlende, hvor disse foretager en sidste behandling af produktet eller dets emballage, herunder mærkningsaspekterne, skal følgende bemærkes.
12. Det fremgår af almindelig handelspraksis, at de erhvervsdrivende, der her er tale om, ikke har nogen større problemer med det sproglige, idet de enten behersker deres partners sprog eller kan kræve, at deres leverandører inden for rammerne af det gensidige kontraktforhold meddeler dem alle nyttige oplysninger, som er nødvendige for gennemførelsen af transaktionerne samt for en korrekt anvendelse og forarbejdning af produktet. I dette tilfælde vil det være overdrevet og dermed i modstrid med EØF-traktatens artikel 30 at påbyde anvendelsen af et bestemt sprog.
13. Situationen er anderledes ved salg til de endelige forbrugere, fordi levnedsmidlerne sælges i færdig stand, hvorfor artikel 14 i direktiv 79/112/EØF, som fortolket af Domstolen i lyset af traktatens artikel 30, finder genanvendelse. Forskellen er let at forstå, når man tager i betragtning, at forbrugerne ikke kan forudsættes at kende de sprog, der anvendes i de andre medlemsstater, i modsætning til de erhvervsdrivende, for hvem et sådant kendskab er nødvendigt for udøvelsen af deres erhverv, eller som er i en situation, der gør det muligt for dem at opnå de oplysninger, de har brug for. Det er vigtigt at beskytte sundhed og sikre, at de får den nødvendige information for at kunne træffe deres valg..
14. Artikel 30-36 skal i øvrigt anvendes under hensyntagen til proportionalitetsprincippet. I den forbindelse har Domstolen i sin "Stoke & Norwich"-dom af 16. december 1992 (sag C-161/91) udtalt, at "kontrollen med proportionaliteten i en national retsforordning, som forfølger et legitimt mål i henseende til fællesskabsretten, efterprøver, om der er et rimeligt forhold mellem de nationale interesse i forfølgelsen af nævnte mål og Fællesskabets interesse i at sikre varernes frie bevægelighed" (præmis 15).

15. Det følger heraf således som det fremgår af "Peeters"-dommen af 18. juni 1991 (sag 369/89), at "et krav om udelukkende at anvende sprogområdets sprog udgør en foranstaltning med tilsvarende virkning som en kvantitativ indførselsrestriktion, der er omfattet af forbuddet efter traktatens artikel 30."
16. Proportionalitetsprincippet gælder dog med det forbehold, at myndighederne, på et stadium forud for detailsalget, kan kræve en oversættelse af mærkninge, når dette er nødvendigt for varetagelsen af deres opgaver (f.eks. for at kunne foretage kontrol i engros-handelsledet).
17. Det ville dog være overdrevet, hvis en medlemsstat krævede oversættelsen godkendt af en konsulær eller administrativ myndighed (Jf. Kommissionens sag mod Italien af 17. juni 1987, sag 154/87). Ligesom det ville være urimeligt at sætte en for kort tidsfrist for tilvejebringelsen af en sådan oversættelse, bortset fra særlige omstændigheder (f.eks. let fordærvelige produkter).
18. For så vidt andågr oplysninger, der i henhold til gældende lovgivning ikke er obligatoriske, og for hvilke en medlemsstat kræver anvendelse af et bestemt sprog, finder proportionalitetsprincippet - der følger af artikel 30 - naturligvis ligeledes.

D. Artikel 14 i direktiv 79/112/EØF

19. EF-lovgivningsmyndigheden har ikke fraveget de principper der følger af traktatens artikel 30 med hensyn til frie varebevægelser, da den vedtog artikel 14 i direktiv 79/112/EØF, i hvis stk. 2 det bestemmes, at de foreskrevne oplysninger skal anføres på et for køberen let forståeligt sprog medmindre oplysningerne meddeles køberen på anden måde. Det fastsættes også, at nævnte oplysninger kan anføres på flere sprog.
20. Denne bestemmelse, der er henvendt til medlemstaterne, giver disse en bred fortolkningsmargen med hensyn til begrebet "et for køberen let forståeligt sprog" i forbindelse med ovennævnte foreskrevne oplysninger. Denne fortolkningsmargen går dog ikke længere ind til de grænser, der er afstukket af Domstolen med hensyn til fortolkningen af traktatens artikel 30 ff., og som er omtalt under C. Selv om direktiv 79/112/EØF især er blevet vedtaget med henblik på at fjerne de hindringer for den frie bevægelighed for levnedsmidler, der skyldes forskelle mellem de nationale bestemmelser om mærkning af disse produkter (Jf. første betragtning i direktiv 79/112/EØF), er det kun et bidrag til gennemførelse af traktatens artikel 30.

21. Derfor bør det præciseres, på hvilke betingelser en medlemsstat i medfør af fællesskabsreglerne har ret til at kræve anvendelse af sit eller sine officielle sprog og er nødt til at acceptere anvendelsen af andre sprog i stedet for dette (disse), navnlig i lyset af de problemer der har vist sig i forbindelse med gennemførelsen af artikel 14 i direktiv 79/112/EØF.
22. Artikel 1, stk. 1, i dette direktiv gør det muligt at fornemme rækkevidden af artikel 14: den pågældende mærkning gælder alle stadier i markedsføringen, forudsat at levnedsmidlet er bestemt til at leveres i uforandret stand til det endelige forbruger herunder til storkøkkener, dvs. uden at det skal undergå senere forarbejdning eller tilberedning. Dette aspekt er behandlet under B.

Det eller de sprog, der skal anvendes til mærkningen af levnedsmidler

23. I henhold til artikel 14 i direktiv 79/112/EØF og af hensyn til forbrugeroplysningen og -beskyttelsen skal mærkningen foretages på et let forståeligt sprog, som almindeligvis er det eller de officielle sprog i markedsføringslandet.
24. Proportionalitetsprincippet som ligger til grund for artikel 14, kræver et rimeligt forhold mellem på den ene side interessen i at virkeliggøre et mål, der forfølges med den nationale lovgivning, dvs. en korrekt forbrugeroplysning, og på den anden side interessen i at sikre varernes frie bevægelighed.
25. Sigtet med artikel 14, stk. 2, er derfor at udelukke produkter, hvis mærkning ikke kan forstås af køberen snarere end at påbyde anvendelsen af et bestemt sprog.
26. En medlemsstat, som kræver anvendelse uden undtagelse af sit eller sine officielle sprog, overtræder derfor både artikel 14 i direktiv 79/112/EØF som udtrykkeligt forbyder en sådan begrænsning, og traktatens artikel 30 af de grunde, der er gjort rede for tidligere under C.
27. Som det allerede er nævnt, har Domstolen bekræftet denne fortolkning idet den i sin "Peeters"-dom har fastslået, at en national lovgivning, som indeholder et krav udelukkende at anvende et bestemt sprog, udgør en foranstaltning med tilsvarende virkning som en kvantitativ indførselsrestriktion, der er omfattet af forbuddet efter traktatens artikel 30.
28. I samme dom udtaler Domstolen, at traktatens artikel 30 og artikel 14 i direktiv 79/112/EØF er til hinder for at der i henhold til nationale regler udelukkende skal anvendes bestemt sprog ved mærkning af levnedsmidler, uden at der gives mulighed for anvendelse af et andet sprog der let forstås af køberne, eller for, at køberne sikres de nødvendige oplysninger på anden måde.

29. Med henblik på anvendelsen af artikel 14 skal det i øvrigt understreges, at det ikke er sproget som sådant der er afgørende, men indholdet af angivelserne på mærkningen. AT der til en angivelse benyttes et bestemt sprog, betyder ikke, at samme sprog nødvendigvis skal benyttes til andre angivelser.

1. Begrebet "let forståeligt sprog"

30. Det er klart, at begrebet "et for køberen let forståeligt sprog", må overlades til medlemsstaternes fortolkning, og at et officielt sprog i markedsføringslandet i princippet er et sprog, som garanterer, at køberen let forstår mærkningen.
31. Desuden kan der skelnes mellem et let forståeligt sprog og let forståelige udtryk og termer; artikel 11, stk. 2 i direktiv 79/112/EØF foreskriver, at mærkningens oplysninger skal være let forståelige. Det er ikke udelukket, at sådanne termer og udtryk er let forståelige, selv om de er affattet på et fremmedsprog.

2. Betingelser og grænser for en obligatorisk anvendelse af landets officielle sprog

32. Formålet med artikel 14 i direktiv 79/112/EØF er at sikre forståelsen af de oplysninger, som obligatorisk skal forefindes på mærkningen i henhold til direktivets artikel 3, 4 og 16. Heraf følger, at den person, som er ansvarlig for mærkningen, ikke er forpligtet til at oversætte fremmedsproglige udtryk og termer, når disse er let forståelige. Men dette skal da også være tilfældet; der kan ikke være tale om, at de erhvervsdrivende løber fra deres ansvar med hensyn til forbrugeroplysning.
33. Omvendt kan et krav til importøren om systematisk at oversætte alle oplysninger på mærkningen vise sig ikke at være nødvendigt for at opfylde kravet om en let forståelig angivelse og vil derfor være i modstrid med traktatens artikel 30 og artikel 14 i direktiv 70/112/EØF. Således kan medlemsstaterne i medfør af artikel 14 i direktiv 79/112/EØF kræve, at deres officielle sprog benyttes til oplysninger, der obligatorisk skal forefindes i mærkningen på levnedsmidler bestemt til i uforandret stand at sælges til den endelige forbruger, forudsat at et sådant krav ikke udelukker en eventuel anvendelse af andre sprog eller af andre metoder til sikring af forbrugeroplysningen.

3. Kriterier for anvendelsen af let forståelige termer og udtryk, som ikke tilhører det eller de officielle sprog i den medlemsstat, hvor salget til den endelige forbruger finder sted
34. Medlemsstaterne har til opgave at sikre, at de principper, der er omtalt i traktatens artikel 30 og i artikel 14 i direktiv 79/112/EØF, overholdes, og må med henblik herpå acceptere, at mærkningen indeholder termer og udtryk fra et andet sprog, forudsat at dette ikke hindrer, at forbrugeren let kan forstå budskabet.
35. De forbrugerbeskyttelseshensyn, som kan berettige kravet om anvendelse af en medlemsstats officielle sprog, gælder ikke i de tilfælde, hvor fremmede termer og udtryk i mærkningen på et produkt er let forståelige og dermed sikrer, at forbrugerne får den nødvendige information.
36. I nedenstående tilfælde kan der ses bort fra kravet om anvendelse af markedsføringslandets officielle sprog:
- a) Anvendelse af almindeligt kendte termer og udtryk
37. Et vist antal termer og udtryk på andre sprog end det/de officielle sprog i landet, hvor salget til den endelige forbruger finder sted, er almindeligt anvendt i medlemsstaterne (f.eks.: made in ...).
- b) Anvendelse af termer, der er uoversættelige, eller hvor der ikke findes en tilsvarende term på det/de officielle sprog i salgslandet
38. I de tilfælde, hvor den fremmede term ikke har et modstykke på salgslandets officielle sprog, har importøren ikke noget valg: han kan kun anvende den fremmede term. En tilnærmelsesvis oversættelse af termen vil medføre risiko for at vildlede forbrugeren. Man kan ikke modsætte sig import af de pågældende produkter alene af den grund, at salgslandets officielle sprog har en lakune på dette punkt.
39. Desuden bør en medlemsstats lovgivning ikke "tjene til at fastfryse forbrugsvaner" ved at hindre markedsføringen af et nyt produkt på markedet (domme vedrørende "afgiftsordning for vin" af 27. februar 1980, sag 170/78, præmis 14, og "Lov om øls renhed" af 12. marts 1987, sag 178/84, præmis 32).
- c) Anvendelse af termer og udtryk, der er let forståelige på grund af den ortografiske lighed
40. Det drejer sig om termer og udtryk, som kun i ortografisk henseende afviger let fra ordene på salgslandets officielle sprog.

41. I sådanne tilfælde kan den oprindelige mærkning på det importerede produkt have et informativt indhold med hensyn til produktets art og være ligeså forståelig for forbrugerne i importlandet som udtrykket på dette lands officielle sprog.
42. De oprindelige angivelser vedrørende et produkt, som ligger tæt op ad termene på importlandets officielle sprog, skal være tilstrækkeligt præcise, til at køberen kan blive klar over, hvad det egentlig er for et produkt, og i stand til at skelne det fra produkter, som det kan forveksles med. Som eksempel kan nævnes: kaffe, mango, puré, soya.
43. Når det drejer sig om det særlige problem i forbindelse med varebetegnelser, - for så vidt som de vedrører en angivelse af produktets sammensætning, - minder Kommissionen om, at den har gjort rede for de principper, der skal følges, i punkt 14 ff. i sin meddelelse af 24. oktober 1989 om fri bevægelighed for levnedsmidler inden for Fællesskabet (EFT C 271 af 24. oktober 1989).

E. Afsluttende bemærkninger

44. Kommissionen mener, at anvendelsen af termer, der tilhører et andet sprog end importlandets, i mærkningen på levnedsmidler, der sælges i uforandret stand til den endelige forbruger, bør være en undtagelse.
45. Under alle omstændigheder vil Kommissionen fortsat føre kontrol med anvendelsen af traktatens artikel 30 og artikel 14 i direktiv 79/112/EØF, idet den vil drage omsorg for at forbrugeren informeres korrekt, og at udtryk, der ikke tilhører importlandets officielle sprog, bliver accepteret i de tilfælde, der er beskrevet i denne meddelelse.

ISSN 0254-1459

KOM(93) 532 endelig udg.

DOKUMENTER

DA

10

Katalognummer : CB-CO-93-571-DA-C

ISBN 92-77-60266-X

**Kontoret for De Europæiske Fællesskabers Officielle Publikationer
L-2985 Luxembourg**